

MAGYARORSZÁG NÉPESSÉGE A XVIII. SZÁZADBAN

A VESZTESÉGEK MÉRLEGE

- a lakosság nagyarányú pusztulása (háborúk: török hódoltság, tizenötéves háború, Rákóczi-szabadságharc, járványok)
- a pusztítások a magyarságot sújtották elsősorban (központi terület, hadak felvonulási területe, stb)
- köv.: munkaerőhiány
- mélypont: 1711-es – majd: népességnövekedés

NÉPESSÉGNÖVEKEDÉS

- a XVIII. sz. végére MO lakossága megkétszereződött: kábé 10 millió főre
- okai: emelkedő népszaporulat
- bevándorlás: spontán és szervezett
- belső vándorlás

Emelkedő népszaporulat:

- védekezés a járványok ellen (pestis, himlő): védőoltás, vesztegár
- éhezés visszaszorítása

Belső vándorlás:

- hegyvidékek (csaknem érintetlen) ruszin, magyar, szlovák, román lakosság – alföldi területek felé (legnyobb pusztítás itt)
- migrációt segíti: alföldi területen jobb a föld + a betelepülőknek kedvezmények
- Békés, Szatmár, Pest, Bácska – szlovák szigetek
- Erdély: románok

Öntevékeny betelepülés

- szabad földterületekre a határokon túlról
- nemesség: átmeneti engedményeket ad, hogy a földjeit megműveljék- kellett a munkaerő
- északról: csehek, lengyelek, ruszinok
- délről: románok

Szervezett betelepülés

- a kormányzat és kisebb mértékben a nagybirtokosok irányításával : köv.: döntő mértékben katolikus németek betelepítése (svábok)
- kedvezmények: állami adó elengedése, előre felépített falvak – sváb szigetek létrejötté: pl.: Pilis, Vértes, Buda környéke
- a bécsi udvar telepítési politikájának céljai: adóalany biztosítása, a német nyelvű, katolikus vallású nemzetiségiek számának növelése

Következmények:

- népesség nő, ezen belül a magyarság számaránya csökken- kevert nemzetiségű állam létrejött – az etnikai tömbök határai egymásba fonódnak
- magyarok: relatív többség
- pl.: Délvidék – itt: szerb, szlovák, magyar, román lakosság
- a demográfiai változások is hozzájárultak a gazdaság fejlődéséhez.

ETNIKUMOK:

- (A XVIII. Sz-ban még nem jelentkezett a modern nemzeti eszme. Lényeg: társadalmi, vallási hovatartozás. Hungarus-tudat: az országgal való azonosulás- ez összeköti a különböző etnikumokat)

Magyarok:

- teljes társadalom: arisztokrácia, nemesség, csekély számú polgárság, parasztság
arisztokrácia: udvarhű (aulikus) – elszakad a magyarországi élettől: Bécs –
nemesség: nem egységes: jómódú középbirtokosok: a megyei élet irányítása/
nagy számú kisbirtokos/ földnélküli (armalis, bocskoros) nemesség: háziadó
fizetésére kötelezett

Szlovákok:

- csonka társadalom – zömük jobbágy, felvidéki közép-és kismemesség: bár beszél a szlovák nyelvet, mégis a magyar nemességhez tartozónak vallja magát. –
polgárok: csekély számú: drótostót... - kevés értelmiségi

Ruszinok:

- csonka társadalom – zömük jobbágy, értelmiségiek: görög katolikus papság

Románok:

- csonka társadalom – zömük jobbágy, értelmiségiek: görög katolikus papság
- központ: Balázsfalva- a nemzeti mozgalom közponja is.

Szerbek:

- déli határőrvidék- papság, katonatisztek
- vallás: görögkeleti, a határőrvidéken élő jobbágyok közvetlenül a Haditanácsnak voltak alárendelve

Németek:

- 3 csoport: városlakók; Szepesség, Szászföld: szászok – főleg iparosok, polgárok –
evangélikus vallásúak;
- betelepített parasztok (svábok) – katolikus vallásúak

Horvátok:

- sajátos helyzet, mivel a magyar közjog elismerte Horvátország különállását MO-n belül, így a horvát nemességet külön nemesi nemzetnek tekintette.
- Teljes társadalm (a magyar társadalomhoz hasonló) ; katolikusok – zágrábi püspökség; Horvátország a szatmári békében megkapta Szlavóniát, ugyanakkor a területei nagy része a Határőrvidékhez tartozott, ahova a kormányzat szerbeket telepített, akik nem tartoztak a horvát kormányzat irányítása alá.

Egyéb etnikumok: cigányok (számuk kevés), zsidók: elsősorban kereskedők.